

Katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr. Terezy Malátkové „Poškozený a oběť v trestním řízení“

Předložená rigorózní práce obsahuje 197 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, sedmi kapitol a závěru. Okruh použité literatury je mimořádně obsáhlý. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce všechny požadavky na ni kladené.

Autorka si za téma své práce zvolila problematiku sice poměrně tradiční, avšak s ohledem na nedávné legislativní změny současně stále aktuální, neboť je zdrojem diskusí a úvah v odborné veřejnosti, a tedy její zpracování je přínosné.

Po stručném úvodu, ve kterém autorka charakterizuje zaměření a cíl své práce, se nejdříve věnuje vývoji právní úpravy postavení poškozeného v trestním procesu od trestního řádu z roku 1873 až po současnost. Autorce se dobře podařilo vystihnout ty podstatné změny, které právě charakterizují vývojové tendence právní úpravy.

V dalších dvou kapitolách své práce se autorka zabývá pojmem poškozeného a základními procesními právy poškozeného. Třeba přisvědčit názoru, že rozhodování o nemajetkové újmě, které bylo soudům v trestním řízení dosud neznámé a se kterými se i specializovaní soudci v civilním řízení potýkají, bude na tyto soudy klást nemalé nároky. Kládne třeba hodnotit, že se autorka vyhnula rozvleklému popisování všech procesních práv, ale zaměřila jen na rozbor vybraných procesních oprávnění poškozeného, která jsou z teoretického nebo z praktického hlediska významná. Autorka zdařile konfrontuje rozdílné názory vyslovované k vybraným sporným otázkám a formuluje i stanoviska vlastní, která jsou vesměs podložena dostatečnými argumenty. Rovněž s výhradami, které autorka vznáší k současné právní úpravě, lze souhlasit (například k otázce souhlasu poškozeného, nahlížení do spisu nebo zastupování poškozeného).

Následující kapitola práce je věnována postavení poškozeného v jednotlivých stádiích trestního řízení. Autorka zde velmi podrobně mapuje postup trestního řízení z pohledu pozice poškozeného v tomto řízení a zejména z hlediska možností uplatňování jeho procesních práv. I v této partii své práce velmi pěkně pracuje s odbornou literaturou a s judikaturou, takže rozhodně nelze této partii vytknout jakoukoliv nepatřičnou popisnost. Přes systematickosti podaného rozboru se autorka zdařile zaměřuje především na problémové otázky (například problematika poučení poškozeného, uplatnění nároku a rozhodování o odklonech v řízení). I zde konfrontuje různá stanoviska odborníků i judikatury a snaží se o vyslovení vlastního stanoviska k analyzovaným problémům.

Záslužně věnuje autorka samostatnou kapitolu své práce institutu oběti trestného činu. Dobře jsou vystiženy důvody, které vedly k přijetí nové právní úpravy. Pečlivě je zpracováno srovnání institutů poškozeného a oběti, a to rovněž v závislosti na legislativních změnách. I zde třeba kladně hodnotit, že autorka se při analýze práv oběti trestného činu soustřeďuje pouze na vybrané problémy a vyhýbá se tak všeobjímajícímu avšak současně plochému popisu. Přínosem autorky pak je snaha o zhodnocení nové právní úpravy s ohledem na praktické poznatky orgánů činných v trestním řízení z její dosavadní aplikace.

Práce je doplněna o kapitolu věnovanou komparaci české a slovenské právní úpravy. Srovnání je provedeno velmi pečlivě a záslužně ústí v konkretizaci předností či nedostatků té které úpravy.

Poslední kapitola práce obsahuje klíčové náměty de lege ferenda, ke kterým autorka dospěla. S některými z nich (například stran výběru deliktů, k jejichž stíhání je třeba souhlasu poškozeného) třeba rozhodně souhlasit, o jiných (například stran práva poškozeného podat odpor proti trestnímu příkazu) by bylo vhodné diskutovat.

V závěru své práce autorka stručně a výstižně shrnuje poznatky, ke kterým dospěla při zpracování své práce.

Celkově lze předloženou rigorózní práci hodnotit jako velmi zdařilou, mimořádnou nejen svým rozsahem, ale především obsahem. Autorka prokázala skutečně hlubokou znalost zkoumané problematiky a jejich širších souvislostí, a to nejen pokud jde o právní úpravu a relevantní judikaturu, ale rovněž pokud jde o literární zpracování a praktické problémy při aplikaci. Nesporným kladem práce je pečlivost a svědomitost zpracování, jakož i samostatný a tvůrčí přístup autorky a schopnost výstižně formulovat problémy a navrhnout jejich řešení, vesměs podložené relevantními argumenty. Po formální i po obsahové stránce je předložená práce bezpochyby zcela způsobilým podkladem pro obhajobu.

Při ústní obhajobě své práce by se autorka mohla vyjádřit k otázce, zda ustanovení § 206 odst. 3 tr. řádu (tj. nepřipuštění poškozeného k hlavnímu líčení), lze skutečně bez dalšího aplikovat i na situaci, kdy o nároku poškozeného již bylo rozhodnuto v civilním řízení, jak by se zdánlivě podávalo z ustanovení § 206 odst. 4 tr. řádu.

Doporučuji, aby po úspěšné obhajobě a rigorózní zkoušce byl Mgr. Tereze Malátkové udělen titul doktora práv.

V Praze dne 4.1.2014

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent